

RANA KOMMUNE
Postboks 173
8601 MO I RANA

Deres ref.:	Vår ref.:	Dato:
	Sak/dok.: 23/03595-15	20.03.2024
	Ark.: 326.12	

Oppstart av navnesak 2024/77 – Ramn-/Ravn- i stedsnavn i Rana kommune

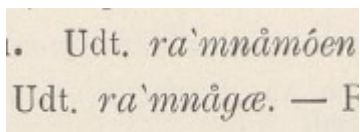
Kartverket tar opp navnesak for å få vurdert skrivemåten av navneledd i stedsnavn som inneholder fuglenavnet skrevet *ravn* eller *ramn* i norsk (bokmål og nynorsk). I navnesak 1995/42 fastsatte Kartverket skrivemåten *Ravnåga* (elv), og Rana kommune fastsatte den samme skrivemåten for navnet i funksjon som grendenavn. I tillegg fikk et avledda naturnavn skrivemåten *Ravnålia*, matrikkelgard 119 fikk skrivemåten *Ravnåmoen* og navneleddet inngår også i naturnavna *Ravntinden*, *Ravntindtjønna* og *Ravtinddalen*.

Ikke alle navn med dette navneleddet inngikk i navnesak 1995/42, dvs. matrikkelgard 120 *Ravnå/Ramnå/Ramnåga* og de likelydende bruksnavna, bruk 120/6 *Ravnåli(a)/Ramnåli(a)*, bruk under matrikkelgard 119, naturnavnet *Ravtinddalen/Ramtinddalen* og et adressenavn *Ravnådalen*, som eventuelt tar utgangspunkt i et naturnavn som ikke inngår på offentlige kart – se det vedlagte navnesaksskjemaet der stedsnavna i saken er ført opp.

Opplysninger om nedarva lokal uttale

Etter lov om stadnamn § 4 første ledd skal skrivemåten av stedsnavn ta utgangspunkt i den nedarva lokale uttalen av stedsnavnet. Kartverket gjenåpner navnesaken ettersom den fastsatte skrivemåten *Ravn-* ikke er i samsvar med de dokumenterte uttaleopplysningene som vi har funnet fram til for disse stedsnavna, og for uttalen av konsonantsambandet *-mn-* i ranværingssmålet.

De eldste dokumenterte uttaleopplysningene finner vi i *Norske Gaardnavne. Nordlands Amt (1905)* for matrikkelgardene 119 og 120:

Udt. ra`mnåmoen
Udt. ra`mnågæ. — F

I herredsregistret (ikke datert opplysning) er skrivemåten for matrikkelgard 120 ført som

ra'mnåga,

I herredsregistret er også uttalen av fjellnavnet *Ravntinden/Ramntinden* dokumentert:

ra'mnti'ng(n)

I stedsnavnmaterialet som blei innsamla av skolebarn i 1936 (vanlig omtalt som Skolebarnsamlingene eller Indrebø-materialet etter initiativtakeren, Gustav Indrebø), finner vi stedsnavn som:

Ramflåje

Notert på skjema for bruk 13/1 Stien i tidligere Sør-Rana herred.

Ramdalén

Notert på skjema for bruk 37/1 i tidligere Hemnes herred.

Konsonantbandet *-mn-* inngår i mange ulike ord i dialekten. Språkforskeren Hallfrid Christiansen interesserte seg særskilt for ranværingssmålet, og fra publikasjonen «Målet i Rana» (1962, s. 35) og fra hennes feltnotat etter forskjellige informanter i Nord-Rana i 1960 er det flere eksempler på ord med konsonantsambandet *-mn-*. Samtlige dokumenterte ord er nedskrevet som *-mn-* i orda *namn, omn, nemne, domne, jamn, dremne, klomnhau, klemning* :

eit, kjent namn.

omn' om'n om'na -an

ereg. i om'n

nemn næmn næmt næmt

at'men min, domna bot-

jamn' ogj., jamt'

dreinn' v. (oppløses i vater)

klømn' hōv n. (d.s.s. Lofoten
klømnegshōre)

klømneg n. (den ene halvdel
av noe som er kløvd, f.eks.
et halvt fiskehode, eller halv-
delen av en kløvd tømmerstokk)

For flere opplysninger om navna, se innsynsløsningen vår for SSR: www.norgeskart.no/ssr/.

Enkelte bruksnavn står bare i matrikkelen og er søkbare i <https://seeiendom.kartverket.no>. Søk på: gnr./bnr., navnet på kommunen.

Navnesaken blir tatt opp for å få avklart riktig skrivemåte for offentlig bruk.

Normeringsprinsipp

Siden hovedregelen for å normere stedsnavn sier at skrivemåten skal fastsettes med utgangspunkt i den nedarva, lokale uttalen av stedsnavnet, ber vi om at alle som uttaler seg, opplyser hva som er den lokale dialektuttalen av stedsnavna i navnesaken. Dersom navna blir uttalt på ulike måter, ber vi om å få opplyst de forskjellige uttaleformene.

I tillegg til å ta utgangspunkt i den nedarva, lokale uttalen, skal en som hovedregel følge gjeldende rettskrivingsprinsipper i norsk ved normering av stedsnavn, jf. § 4 første ledd i lov om stadnamn. Skrivemåten skal være praktisk og ikke skygge for meningsinnholdet i navnet. I *Utfyllande reglar om skrivemåten av norske stadnamn* er det mer detaljerte bestemmelser om hvordan stedsnavn skal normeres.

Skrivemåten av et primærnavn vil normalt være retningsgivende for skrivemåten av det samme navnet i andre funksjoner og navn som er avleda av primærnavnet, jf. lov om stadnamn § 4, tredje ledd. Kartverket må derfor fastsette skrivemåten til primærnavna før skrivemåten av sekundære navnefunksjoner blir fastsatt, f.eks. navnet i funksjon som grendenavn, adressenavn eller navn på verneområde. Eierfastsatte

skrivemåter av bruksnavn skal ikke legges til grunn for skrivemåten av f.eks. adressenavn eller grendenavn, se § 4 tredje ledd, andre setning.

Bruksnavn

Vedtak om skrivemåten av gardsnavn skal som hovedregel være retningsgivende for skrivemåten av bruksnavn som er identiske med gardsnavnet, eller der gardsnavnet inngår som en del av bruksnavnet. Men etter § 5 tredje ledd i lov om stadnamn har eieren rett til å fastsette en annen skrivemåte av navn på eget bruk enn den som følger av § 4 første ledd i loven. Forutsetningen er at brukseier kan dokumentere at den ønskede skrivemåten har vært i offentlig bruk som bruksnavn (på offentlig kart, på skilt, i matrikkelen, skjøte e.l.). I så fall må eieren sende krav om det til Kartverket og legge ved gyldig dokumentasjon. Klageretten for navnet i andre funksjoner, f.eks. gardsnavnet, faller da bort. Kartverket er formelt vedtaksorgan også for skrivemåten av bruksnavn fastsatt av eieren.

Lokal høring

Statens kartverk sender med dette saken på lokal høring i kommunen, jf. § 8 i lov om stadnamn. Kartverket har vedtaksrett for skrivemåten av bl.a. naturnavn og nedarva gards- og bruksnavn. Før vi gjør vedtak, har kommunen rett til å uttale seg. Eiere og festere har rett til å uttale seg om gardsnavn og bruksnavn, og lokale organisasjoner har rett til å uttale seg om skrivemåten av navn som de har ei særlig tilknytning til. **Saker som gjelder bruksnavn, skal eierne få tilsendt direkte fra kommunen.** Det går fram av den vedlagte lista hvilke bruk dette gjelder. Kartverket har fylt ut egne skjema som kommunen kan bruke for å varsle brukseiere om at det er reist navnesak.

Videre saksgang

Kommunen har ansvaret for å kunngjøre at navnesak er reist, f.eks. med en notis i ei lokalavis og på nettsidene sine. Hver av partene har to måneder på seg til å gi høringsuttalelse fra de mottar brevet om at det er reist navnesak.

Kommunen har ansvar for å innhente og samordne de lokale høringsuttalelsene. Uttalelser skal sendes til *Språkrådet, Postboks 1573 Vika, 0118 Oslo* (post@sprakradet.no), med kopi til Kartverket. For opplysninger om saksgang, kontakt Kartverket på telefon 08700. For navnefaglige spørsmål, kontakt Språkrådet på telefon 22 54 19 50.

Med vennlig hilsen

Helge Dønvold
Seksjonsleder

Aud-Kirsti Pedersen
saksbehandler

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent ut fra interne rutiner.

Lenker: [Lov om stadnamn](#)
[Forskrift om stadnamn](#)
[Utfyllende reglar om skrivemåten av norske stadnamn](#)

Vedlegg:

Navnesaksskjema
Bruksnavnskjemaer

Kopi SPRÅKRÅDET
 NORDLAND FYLKESKOMMUNE
 STATSFORVALTEREN I NORDLAND
 Ole Martin Nuven, STATSFORVALTEREN I NORDLAND
 STATENS VEGVESEN